

Predavanje 9

Umetnost stare Grčke III: Pozna klasika i helenizam

Klasicni period

Rana klasika (480-450 BCE)

Visoka klasika (450-400 BCE)

Pozna klasika (400-323 BCE)

Helenisticki period (323 - 30 BCE)

400-323 BCE   Pozni klasicni period

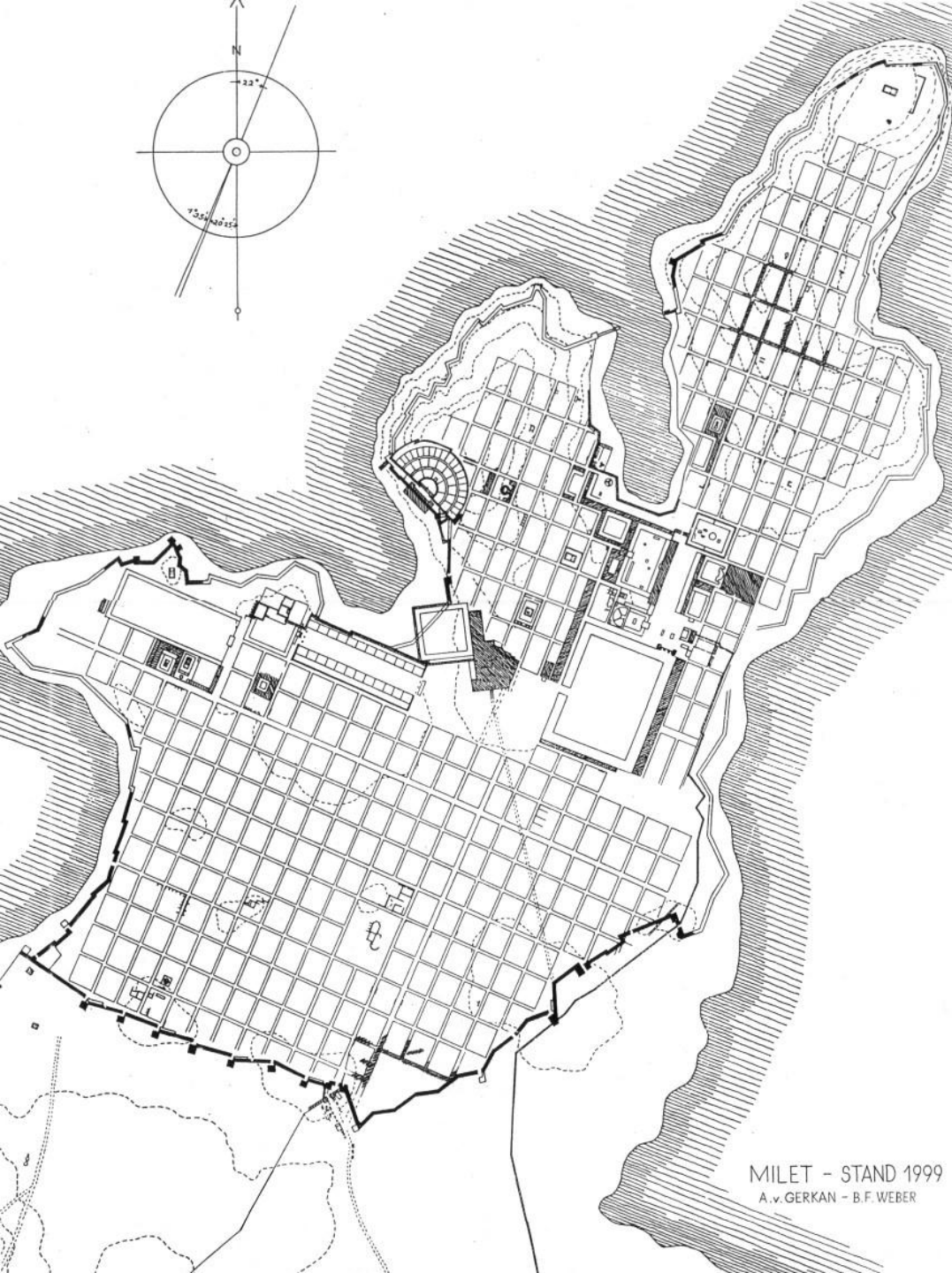
431-404 BCE   **Peloponeski rat (pobednici Sparta i Teba)**
Opadanje Atine

338 BCE   **Philip II pobjeđuje ujedinjene grčke gradove u bitci**
kod Keronije
Uzdizanje Makedona

336-323 BCE   **Vladavina Aleksandra Velikog**

323 - 30 BCE   Helenisticki period

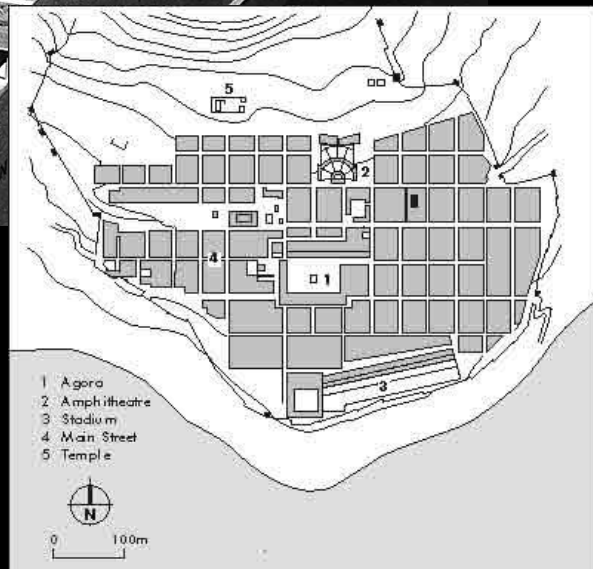
146 BCE   **Grčka postaje rimska provincija**

Hippodamijsko planiranje gradova:

1. Ortogonalni plan uniformno primenjen bez obzira na topografske karakteristike
2. Stambeni blokovi iste velicine
3. Veće površine određene za javnu upotrebu (hramovi, pozorišta, javne službe, komercijalne centre)
4. Siroke saobraćajne arterije
5. Gradski zidovi koji nisu uvek organski povezani sa ortogonalnim planom grada

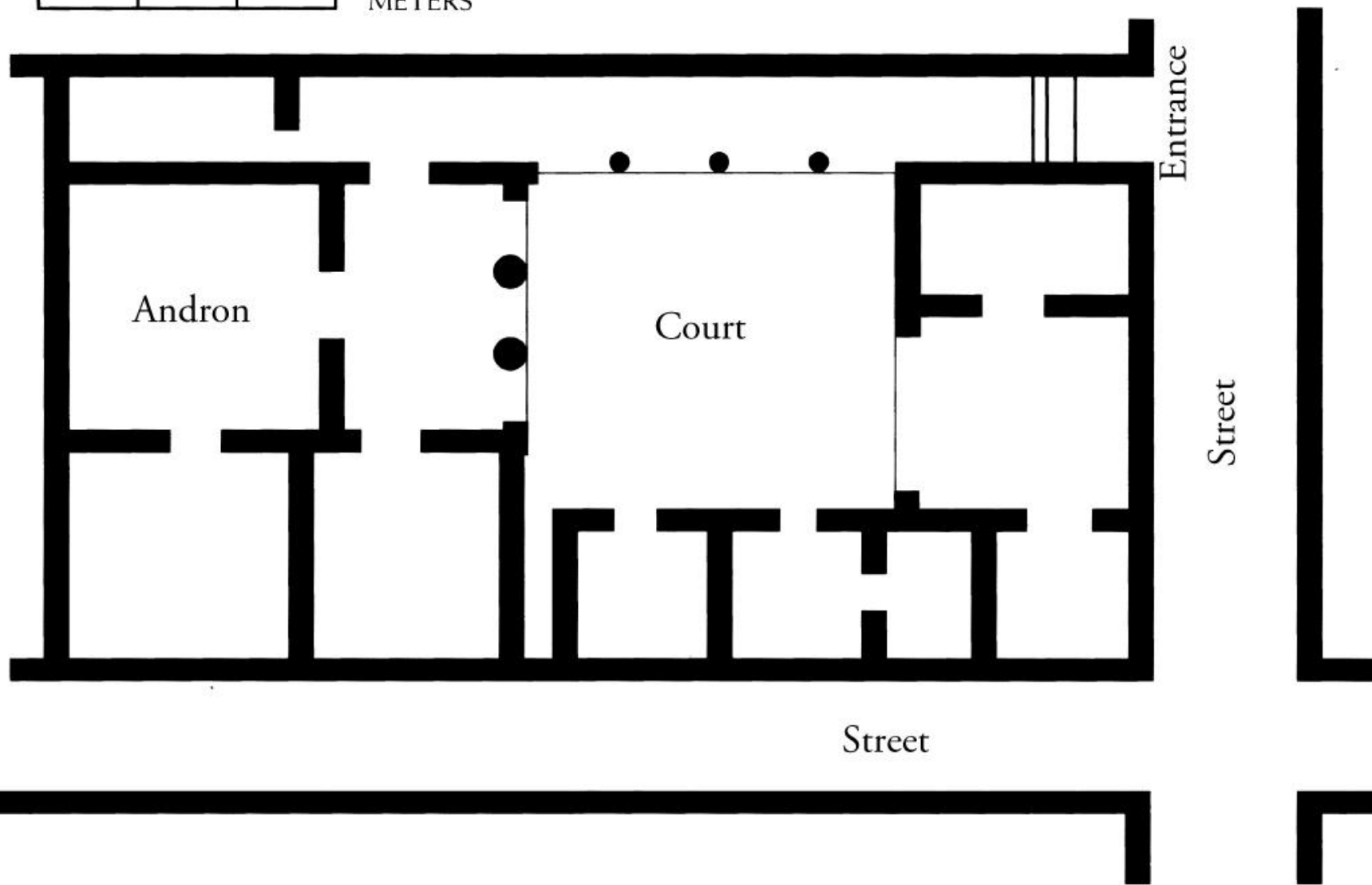
Hipodam od Mileta, Plan Mileta, pocev od ca. 446 BCE.

Model grada Priene, Turska, IV vek p.n.e. i kasnije.
Staatliche Museen, Berlin.

0 10 20 30 FEET

0 3 6 9 METERS

Plan of kuce XXXII, Priene, Turska, IV vek p.n.e.

PRAKSITEL, Afrodita od Knidosa.
Rimska mermerna kopija po originalu iz ca. 350–340 BCE.
Approx. 6' 8" high. Vatican Museums, Rome.

PRAKSITEL, Hermes and the dete Dionis,
iz Hrama boginje Here, Olimpija, Grcka.
Mermerna kopija po originalu iz **ca. 340 BCE**
approx. 7' 1" high. Archaeological Museum, Olympia.

PRAKSITEL, Hermes and the dete Dionis,
iz Hrama boginje Here, Olimpija, Grcka.
Mermerna kopija po originalu iz **ca. 340 BCE**
approx. 7' 1" high. Archaeological Museum, Olympia.

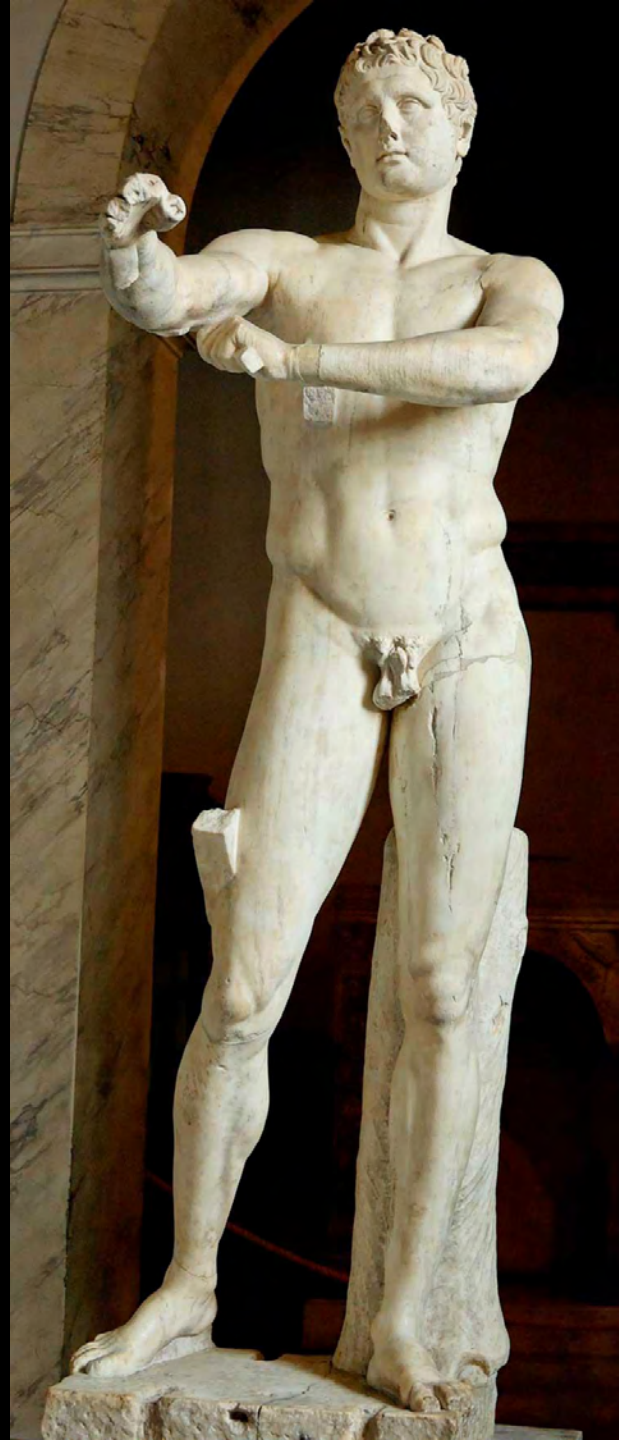
**Nadgrobna stela mladog lovca,
Athens, Greece
ca. 340–330 BCE.**

Marble, approx. 5' 6" high.
National Archaeological Museum, Athens.

Strigel

LISIP, Apoxyomenos (Strugac).
Rimska mermerna kopija po originalu u bronzi iz ca. 330 BCE
approx. 6' 9" high. Vatican Museums, Rome.

LISIP, Umorni Herakle (Farnese Herakles).
Rimska mermerna kopija iz Rima,
potpisana od GLIKONA OD ATINE,
po bronzanom originalu iz ca. 320 BCE.
Approx. 10 ' 5" high. Museo Nazionale, Naples.

tesserae

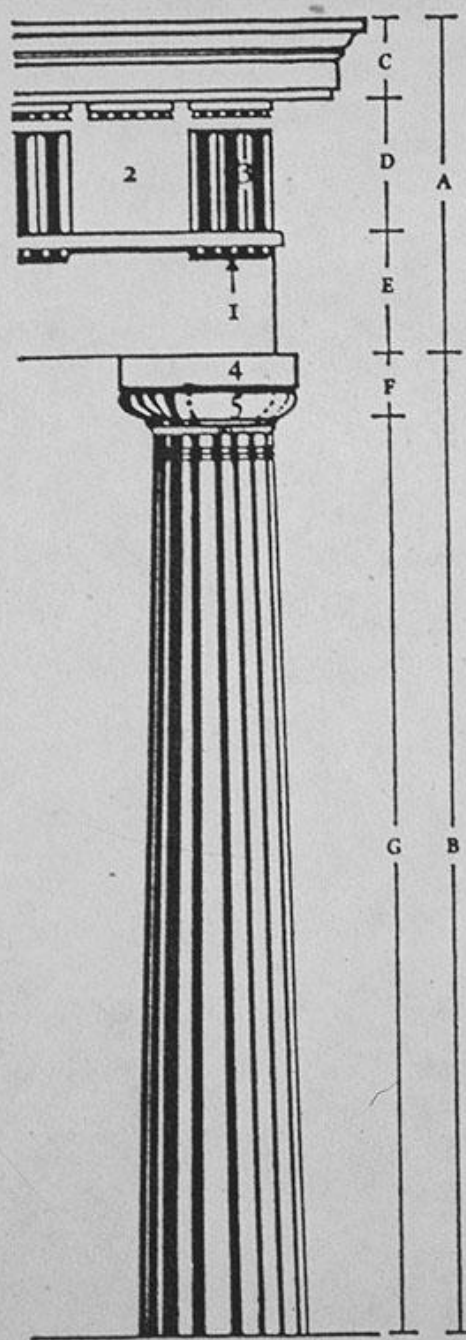
Opticka persepektiva

**FILOKSEN OD ERETREJE, Bitka kod Isusa, ca. 310 BCE. Rimski kopija (Alexander Mosaic)
iz kuće Fauna, Pompeji, Italija
kasni I ili rani II vek p.n.e.**

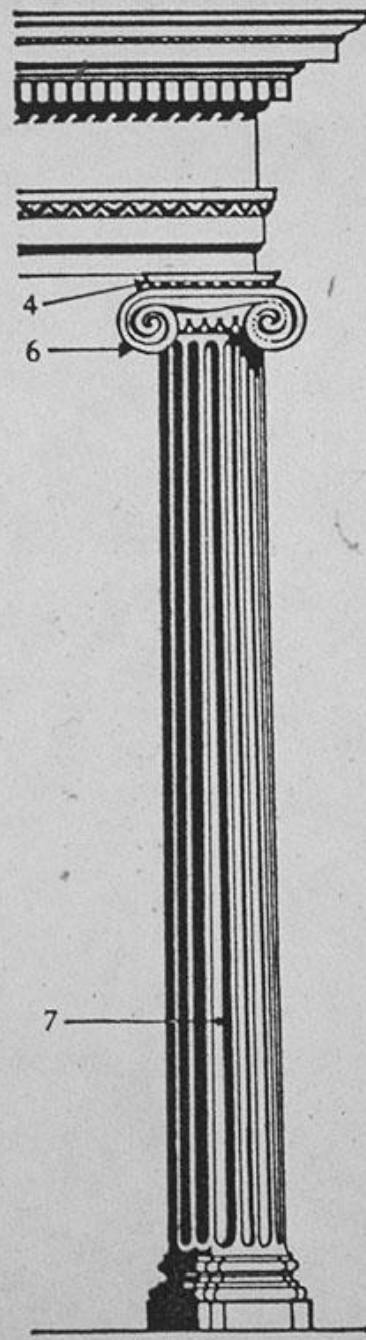
Tessera mosaic, approx. 8' 10" X 16' 9". Museo Nazionale, Naples.

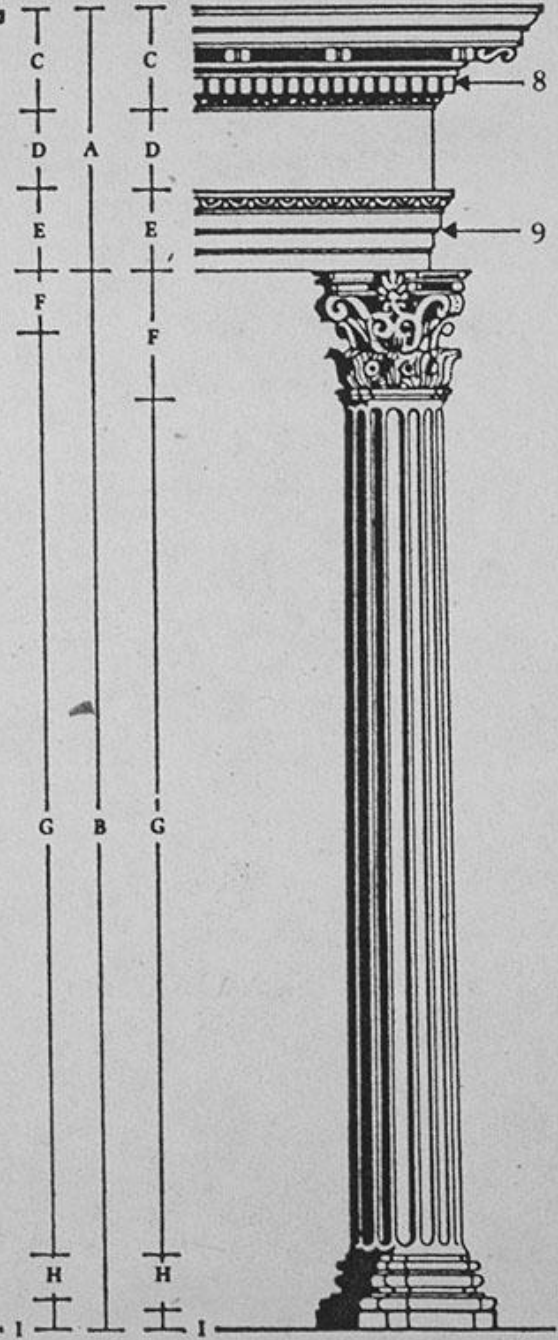
THEODOR OD FOKE, Tolos, Delfi, Grcka, ca. 375 BCE.

Greek Doric

Ionic

Corinthian

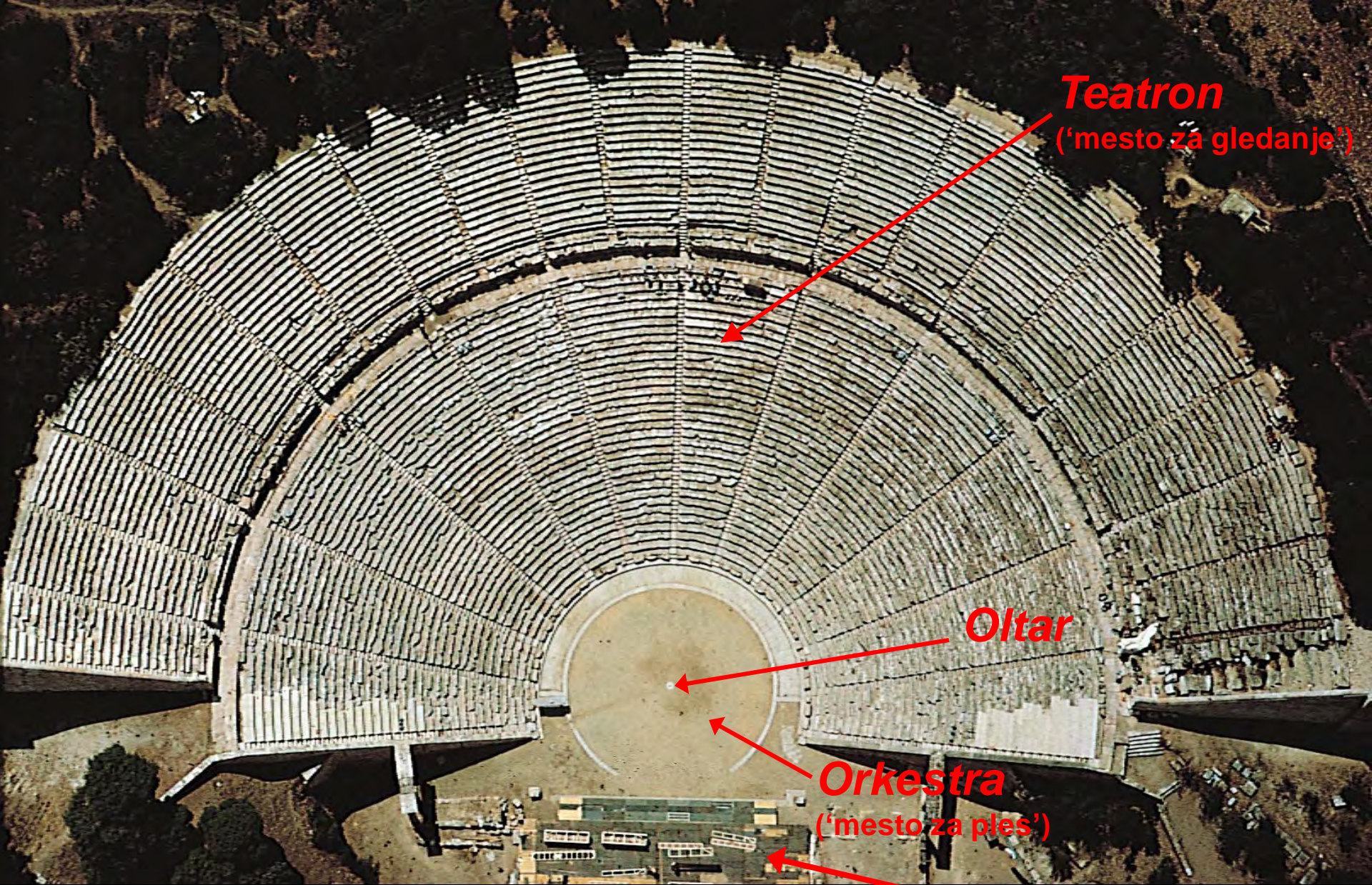
POLIKLET MLADJI, Korintski kapiel, sa Tolosa u Epidaurusu, Grcka, ca. 350 BCE.
Archaeological Museum, Epidauros.

Spomenik Lisikratu, Atina, Grcka,
334 BCE.

POLIKLET MLADJI, Pozoriste, Epidauros, Grcka, ca. 350 BCE.

Teatron
(‘mesto za gledanje’)

Oltar

Orkestra
(‘mesto za ples’)

Skene
(scenska gradjevina)

Dionisovo pozoriste, Atina: Orkestra sa skene, i sedista 342-326 B.C.

Orkestra i skene južnog pozorista, Jerash (Gerasa), Jordan

323 - 30 BCE Helenistički period

323 BCE	Smrt Aleksandra velikog (r. 336-323 BCE)
146 BCE	Grcka postaje rimska provincija
30 BCE	Rimska pobeda u bitci kod Akcijuma i kraj grčke (ptolemidske) vladavine Egiptom

Makedon
Trakija

Levant i Egipat
Mesopotamija

Rekonstrukcija zapadnog izgleda Oltara boga Zevsa, iz Pergamona, Turska, ca. 175 BCE.
Staatliche Museen, Berlin, Germany

ATHENA

100 figura

Athena u bitci sa Alkionom, detalj friza sa Gigantomahijom, sa Zevsovog oltara, Pergamon, Turska.
Marble, approx. 7' 6" high. Staatliche Museen, Berlin.

Iluzionizam

Nike od Samotrake, sa Samotrake, Grcka, ca. 190 BCE.
Marble, figure approx. 2, 44m (8' 1") high. Louvre, Paris.

EPIGONOS(?), Galski ratnik ubija sebe I svoju zenu. Roman mermerna kopija po bronzanom originalu iz Pergamona, Turska, ca. 230–220 BCE

approx. 6' 11" high. Museo Nazionale Romano-Palazzo Altemps, Rome.

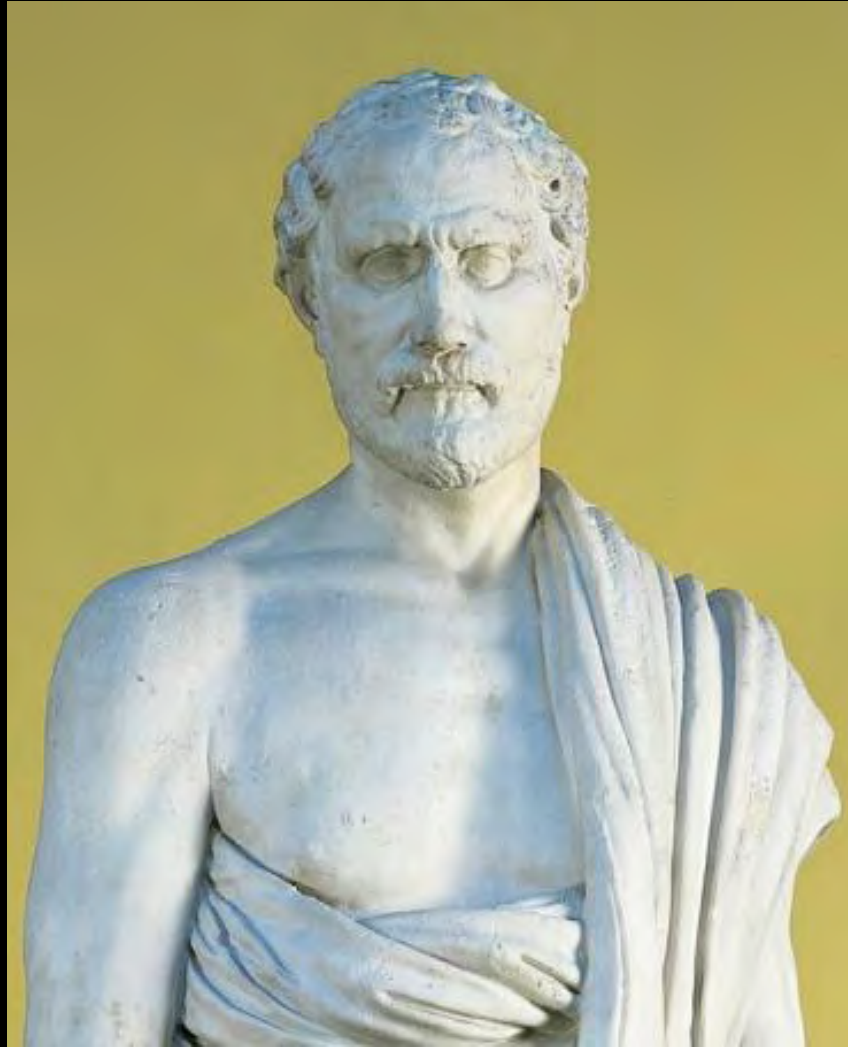

**EPIGONOS(?), Gal na umoru. Rimaska mermerna kopija po originalu u bronzi iz Pergamona, Turska, ca. 230–220 BCE
approx. 3' 1/2" high. Museo Capitolino, Rome.**

Starica sa pijace, ca. 150–100 BCE. Marble, approx. 4' 1/2" high. Metropolitan Museum of Art, New York.

POLIEUKT, Demosten.
Rimska mermerna kopija po originalu u bronzi iz ca.
280 BCE.
6' 7 1/2" high. Ny Carlsberg Glyptotek, Copenhagen.

Erotizam

ALEKSANDROS IZ ANTIOHIJE NA MEANDRU,
Afodita (Miloska Venera), iz Melosa, Grcka
ca. 150–125 BCE.
Marble, approx. 6' 7" high. Louvre, Paris.

211 BCE Marcelije donosi umetnicka dela / ratni plen iz Sirakuze

146 BCE
Grcka postaje rimska provincija

ATHANADOR, AGESANDER, and POLIDOR SA RODOSA, Laokön and njegovi sinovi, Rim, Italija, rani I vek n.e.

Marble, approx. 7' 10 1/2" high. Vatican Museums, Rome.